

Utbildningsnämnden

Yttrande

Utbildningsnämnden

Dnr: 24UN295

2024-11-18

Förslag till yttrande över motion från Sverigedemokraterna – Motverka hedersförtryck i förskola

Inledning

Kommunstyrelsen har begärt ett yttrande från Utbildningsnämnden i ärendet motion (SD) – Motverka hedersförtryck i förskola. Ärendet har diarienummer 24KS377.

Motionärerna anser att förskolan och annan pedagogisk verksamhet har avgörande roller för tidig identifiering av barn som riskerar att utsättas, eller redan lever under någon form av hedersförtryck. Hedersförtryck kan ta sig många uttryck och har djupgående negativa konsekvenser för de drabbade, ofta unga flickor och pojkar. Förskolans läroplan innefattar inte arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck så som görs i läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshem (Lgr22).

I motionen yrkas:

att kommunfullmäktige uppdrar åt utbildningsnämnden att uppdra åt samtliga kommunala förskolor, samt uppmanar samtlig pedagogisk omsorg i kommunal regi, att arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck, skrivs in handlingsplanerna för respektive förskole enhet samt pedagogisk omsorg inom Gävle kommun,

att kommunfullmäktige uppdrar åt utbildningsnämnden att se över Utbildning Gävles eventuella utbildningsbehov gällande hedersrelaterat våld och förtryck, samt

att kommunfullmäktige uppdrar åt utbildningsnämnden att inom ett år efter implementeringen av aktuella utbildningsinsatser, återrapporterar, uppnådda resultat och eventuella behov av ytterligare åtgärder.

Yttrande från Utbildning Gävle

Förskolans uppdrag är formulerat i skollagen (2010:800) och läroplanen (LPFÖ18). Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen i förskolan har som syfte att barn ska ges möjlighet att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Alla som arbetar i förskolan ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i barnkonventionen.

Förskolan ska aktivt och medvetet främja alla barns lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Förskolan har ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar barnens utveckling, val och lärande. Rektorn har ett särskilt ansvar för att se till att personalen har kunskap om dessa frågor och för att inkludera jämställdhet i det systematiska kvalitetsarbetet. Där kan arbetet med att motverka hedersrelaterat våld och förtryck vara en del. Alla former av hedersrelaterat våld och förtryck är oförenliga med den värdegrund som uttrycks i skollagen och förskolans läroplan. Arbetet med jämställdhet och barns rättigheter är utgångspunkterna för arbetet. Förskolan har en viktig roll, bland annat genom att barns utsatthet kan upptäckas tidigt.

Alla som arbetar i förskolan och i sin verksamhet får veta eller misstänker att ett barn far illa är skyldiga att anmäla det till socialtjänsten. Även information från någon annan om att ett barn far illa kan vara anledning till att göra en anmälan om oro till socialtjänsten.

Arbete för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i Gävle kommuns förskolor

Inom Gävle kommuns kommunala förskolor finns pågående arbete rörande hedersrelaterat våld och förtryck. Exempel på pågående insatser i ett rektorsområde är deltagande i nätverk för att motverka könsstämpning och deltagande i en fördjupande föreläsning rörande könsstämpning. Ett annat exempel på insatser i ett annat rektorsområde är kompetensutveckling av personalen rörande hedersrelaterat våld och förtryck med fördjupning mot könsstämpning. Information om områdets arbete för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck ges även till nytillkomna vårdnadshavare.

Under 2024 har förskolan genomfört en utbildning i trygghetsarbete för alla medarbetare i samarbete med BIG. Nästa steg planeras under 2025 vara kompetensutveckling för alla medarbetare rörande hedersrelaterat våld och förtryck.

Sammanfattande bedömning

Utbildning Gävle ställer sig positiv till motionärernas idé för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck inom förskolan. I förskolan finns möjligheter att arbeta förebyggande och att upptäcka utsatthet tidigt. Tidiga insatser minskar riskerna att hedersrelaterat våld och förtryck påverkar barns möjligheter att lära och utvecklas. Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck är inte direkt inskrivet i förskolans läroplan, likt grundskolan. Det förebyggande arbetet behöver ta sin utgångspunkt i ett barnrätts- och jämställdhetsperspektiv.

Förskolan i Gävle kommun är organiserad i sju rektorsområden som respektive leds av en rektor. En samlad insats inom förskolan möjliggör likvärdighet vad gäller kunskap och kompetens samt möjliggör spridning av goda exempel mellan områdena. Förskolans ledningsgrupp har planerat för en sådan insats under 2025. En uppföljning av insatsen kommer sedermera ske inom ramen för förskolans systematiska kvalitetsarbete.

Utbildning Gävle bedömer sammantaget att motionärernas förslag är pågående inom förskolan.

Tomas Hartikainen

Sektorchef

Utbildning Gävle